

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 9 września 2014 roku, wydanym w sprawie z wniosku (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. z udziałem M. C., R. G., P. M. i A. P., Sąd Rejonowy w Łowiczu stwierdził, że spadek po H. W., córce C. i M. zmarłej w dniu 18 marca 2009 roku we W., gmina Ł. i tam ostatnio stale zamieszkałej na podstawie ustawy nabyły dzieci A. P., córka J. i H., R. G., syn J. i H., P. M., syn J. i H. i M. C., córka J. i H. w 1/4 części każde z nich, a także orzekł o kosztach postępowania.

Powyższe orzeczenie Sąd Rejonowy oparł na ustaleniach, z których najistotniejsze przedstawiają się następująco:

H. W. zmarła w dniu 18 marca 2009 roku, będąc wdową. Pozostawiła dzieci – A. P., R. G., P. M. i M. C.. Spadkodawczyni nie sporządziła testamentu. Nikt nie zrzekł się dziedziczenia po H. W., nikt też nie odrzucił spadku po niej, ani nie został uznany przez Sąd za niegodnego dziedziczenia.

Spadkodawczyni w dniu 12 sierpnia 2008 roku zawarła z (...) S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w W. umowę o "kredyt na miarę" z kwotą kredytu 18.000 złotych. Wnioskodawca jest następcą prawnym (...) S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w W..

Po śmierci spadkodawczyni, pismem z dnia 7 sierpnia 2009 roku, (...) Towarzystwo (...) z siedzibą w W. odmówiło wnioskodawcy przyznania świadczenia z Umowy (...) dla Kredytobiorców Kredytu na Miarę w (...) powołując się na § 10 ust. 1 pkt 3 Szczególnych Warunków (...), zgodnie z którym (...) zwolnione jest z obowiązku wypłaty świadczenia, jeżeli śmierć ubezpieczonego nastąpiła w okresie 36 miesięcy od dnia przystąpienia do umowy ubezpieczenia i spowodowana była chorobą, która została zdiagnozowana lub była leczona w okresie 12 miesięcy poprzedzających przystąpienie ubezpieczonego do umowy ubezpieczenia.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że wnioskodawca był legitymowany do wystąpienia z wnioskiem o stwierdzenie nabycia praw do spadku po spadkodawczyni. Jako wierzyciel z tytułu zawartej przez wnioskodawczynię umowy o kredyt miał uzasadniający zgłoszenie wniosku interes prawny, o którym mowa w art. 1025 k.p.c.. Porządek dziedziczenia ustawowego po spadkodawczyni był zaś w realiach niniejszej sprawy bezsporny.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c..

Apelację od powyższego postanowienia, zaskarżając je w całości, złożyła uczestniczka postępowania M. C. podnosząc zarzut naruszenia art. 506 k.p.c. w związku z art. 1025 § 1 k.c. poprzez błędną ich interpretację polegającą na ustaleniu, że wnioskodawca posiada legitymację czynną procesową do zainicjowania postępowania, skutkującą błędnym przyjęciem, że wnioskodawca posiada interes w ustaleniu kręgu spadkobierców po zmarłej H. W., co nie doprowadziło do oddalenia przez Sąd wniosku o stwierdzenie nabycia spadku.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia oraz oddalenie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po H. W., zmarłej w dniu 18 marca 2009 roku oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kosztów postępowania apelacyjnego, a gdyby Sąd Okręgowy znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia wniosła o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Skarżąca kwestionując legitymację procesową wnioskodawcy do żądania stwierdzenia nabycia spadku po H. W., swojej racji upatruje przede wszystkim w stwierdzeniu, że nie posiada on interesu w rozumieniu art. 1025 k.c. do wystąpienia z wnioskiem w tym przedmiocie. Uczestniczka postępowania wywodzi w ten sposób, że zobowiązanym

do zaspokojenia wierzytelności z tytułu zawartej przez spadkodawczynię umowy kredytowej jest (...) S.A., który objął ubezpieczeniem ryzyko spłaty pozostałej części tego kredytu, a nie spadkobiercy spadkodawczyni. Zdaniem uczestniczki, wnioskodawca w celu dochodzenia przysługującej mu z umowy kredytowej należności winien wystąpić na drogę postępowania sądowego przeciwko (...) S.A. jako ubezpieczycielowi kredytu, a zaniechanie podjęcia czynności w tym kierunku pozbawia go legitymacji do zainicjowania postępowania spadkowego po H. W..

W ocenie Sądu Okręgowego stanowisko powyższe nie zasługuje na aprobatę i wydaje się polegać na niezrozumieniu przez skarżącą istoty postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, stąd też punktem wyjścia do podjęcia rozważań nad zarzutami apelacji winno się stać wyjaśnienie podstawowych założeń tej instytucji.

W świetle art. 1025 § 1 k.c., wniosek o stwierdzenie nabycia spadku może złożyć każdy, kto ma w tym interes. Może to być więc każda osoba, która jest zainteresowana w wywołaniu skutków prawnych związanych z prawomocnym stwierdzeniem nabycia spadku, a w szczególności skutków określonych w art. 1025 § 2 i art. 1027 k.c.. Interes prawny pełni w tym wypadku funkcję legitymacji, a ściślej, uprawnienia do wszczęcia postępowania o stwierdzenie nabycia spadku. Chodzi przy tym o obiektywny interes prawny, czyli obiektywną potrzebę wszczęcia postępowania.

O tym, czy wnioskodawca ma interes w zgłoszeniu żądania stwierdzenia nabycia spadku, decydują okoliczności faktyczne konkretnej sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przykładowo wskazano, że zainteresowanymi w rozumieniu art. 1025 § 1 k.c. są m.in. spadkobiercy, ich następcy prawni, wierzyciele spadku i wierzyciele spadkobierców, zapisobiercy, nabywcy spadku lub udziału w spadku, współwłaściciele przedmiotów wchodzących w skład spadku, kuratorzy spadku oraz wykonawcy testamentu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11.2.1958 r., 3 CO 29/57, OSN 1958, nr 4, poz. 120, z dnia 10.5.1966 r., II CR 205/66, OSNCP 1966, nr 12, poz. 224, z dnia 4.9.1969 r., I CR 422/69, OSNCP 1970, nr 6, poz. 113, z dnia 12.1.1983 r., III CRN 218/82, OSNCP 1983, nr 8, poz. 124, z dnia 1.6.2000 r., III CKN 470/00, nie publ, z dnia 24.10.2001 r., III CKN 366/00, "Prokuratura i Prawo" 2002, nr 6, s. 41 i z dnia 6.2.2008 r., II CSK 433/07, nie publ.).

Przenosząc te ogólne uwagi na grunt rozpatrywanej sprawy należy stwierdzić, że wnioskodawca wywodzi istnienie po swej stronie interesu prawnego do wystąpienia z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku, z faktu bycia wierzycielem spadkodawczyni wobec zaciągnięcia przez nią kredytu, który nie został spłacony, u poprzednika prawnego wnioskodawcy. Uzyskanie postanowienia stwierdzającego nabycie praw do spadku pozwoli wnioskodawcy na wykazanie przejścia zobowiązań zmarłej dłużniczki na rzecz jej spadkobierców. Istnienie więc opisanej wierzytelności jest zatem wystarczającą przesłanką interesu po stronie wnioskodawcy do zainicjowania postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po H. W..

Fakt zaciągnięcia przez spadkodawczynię kredytu nie był pomiędzy stronami sporny.

Skarżąca wywodziła brak legitymacji wnioskodawcy z faktu, że spadkodawczyni równocześnie z zawarciem umowy kredytu przystąpiła do zawartej pomiędzy bankiem a towarzystwem ubezpieczeniowym umowy ubezpieczenia kredytu.

Argument ten musi być uznany za chybiony.

Ani z zebranego w sprawie materiału dowodowego ani też z samej istoty umowy ubezpieczenia nie sposób wyprowadzić poglądu, żeby zawarcie umowy ubezpieczenia na życie przez kredytobiorcę, prowadzi, w razie śmierci kredytobiorcy do przejścia długu z tytułu umowy kredytu na ubezpieczyciela a nie na spadkobierców kredytobiorcy.

Zawarcie tego rodzaju umowy ubezpieczenia skutkuje jedynie tym, że bank może dochodzić od ubezpieczyciela wypłaty środków stanowiących sumę ubezpieczenia na wypadek śmierci kredytobiorcy, nie zwalnia zaś spadkobierców kredytobiorcy z odpowiedzialności za dług z tytułu kredytu. Prawa do wystąpienia z wnioskiem o stwierdzenie nabycia praw do spadku po kredytobiorcy nie sposób również warunkować wcześniejszym dochodzeniem przez bank na drodze sądowej wypłaty sumy ubezpieczenia od ubezpieczyciela.

Nie można również przyjmować, że o statusie osoby zainteresowanej przesądzić mogą dopiero wyniki dokonanej przez sąd spadku oceny zasadności roszczenia o zapłatę. Ocena taka wykraczałaby poza zakres kognicji sądu spadku i nie miałyby znaczenia w sprawie o zasądzenie.

Jeżeli uczestnicy uważają, że w istniejącym stanie faktycznym istniały podstawy do wypłacenia przez ubezpieczyciela sumy ubezpieczenia, zaś odmowa tej wypłaty jest wadliwa, to mogą jedynie domagać się aby bank przelał na nich wierzytelność z tytułu ubezpieczenia na życie, bądź udzielił im upoważnienia do jej dochodzenia. Pozwoli to na weryfikację prawidłowości odmowy wypłaty świadczenia z umowy ubezpieczenia przez ubezpieczyciela w drodze procesu wytoczonego przez uczestników postępowania.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów mogących podważyć stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. uznając, iż wszyscy uczestnicy postępowania byli w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania, a ich interesy były wspólne, gdyż zmierzały do określenia porządku dziedziczenia po spadkodawczyni.